

Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs

(mr R. Holtmaat, S.J. Drijver, mr N. Gunes)

Uitspraaknr. 99.059

Datum:

10 april 2000

Onvoldoende optreden directie tegen discriminatie en mishandeling van leerling openbaar basisonderwijs. Klacht deels ongegrond, deels gegrond.

De klacht

Een moeder van een openbare Montessoribasisschool klaagt over discriminatie/mishandeling van haar zoon; zij beklaagt zich erover dat de directie van de school geen of geen juiste stappen heeft ondernomen ten opzichte van onderwijzend personeel, dat haar kind onterecht strafte en evenmin haar kind op school de vereiste veiligheid en bescherming heeft geboden.

Visie van partijen

De moeder van de betreffende leerling en de directie staan lijnrecht tegenover elkaar in hun visie op het sociaal en emotioneel functioneren van de betreffende leerling. Een aantal feitelijke gebeurtenissen op school worden door de moeder geïnterpreteerd als discriminatoir, welke kwalificatie door de directie met klem van de hand wordt gewezen. De leerling is tweemaal getest door de onderwijsbegeleidingsdienst. Ook over de interpretatie van de uitkomsten daarvan verschillen moeder en school van mening. De leerling is wegens gedragsproblemen verwijderd van de overblijf. De moeder stelt dat daarbij niet de nodige zorgvuldigheid in acht is genomen. De directie stelt dat deze leerling vanwege zijn ernstige gedragsstoornis niet te handhaven is op de school.

Overwegingen van de Commissie

De Commissie constateert dat tussen partijen een goede communicatie nauwelijks meer mogelijk is. De Commissie acht de gebrekkige communicatie tussen partijen grotendeels debet aan de voortzetting van de problemen tussen partijen. Voor het ontstaan van de gebrekkige communicatie houdt de Commissie overigens de directie in eerste instantie verantwoordelijk, waarbij zij het volgende overweegt.

Het is de Commissie gebleken dat in het eerste onderzoek van de kant van de onderwijsbegeleidingsdienst, in tegenstelling tot de verwachting die de directie daarvan op grond van het gestelde van de kant van de groepsleerkracht had, geen van de problematische gedragingen van de leerling bevestigd werden. Hoewel zulke gedragingen bij toeval tijdens de onderzoeksperiode kunnen zijn achterwege gebleven, was naar het

oordeel van de Commissie tenminste op zijn plaats geweest om de leerling op dat moment het voordeel van de twijfel te geven.

Wel kwam uit het onderzoek naar voren dat het pedagogisch handelen van de betreffende groepsleerkracht zelf tekort schoot. Omdat dit gegeven met moeder expliciet is doorgesproken door de onderzoekster, is het begrijpelijk dat de moeder dit rapport ervaren heeft als een bevestiging van haar idee dat er met haar zoon niets aan de hand was.

Naar aanleiding van het rapport van de onderwijsbegeleidingsdienst had het in de rede gelegen tegenover de moeder te erkennen dat haar kind mogelijk onder dit tekortschietend gedrag van de betrokken groepsleerkracht mede te leiden had gehad. De school is hierin tekortgeschoten door dit niet te doen. De latere aanbevelingen aan de moeder om haar kind toch onder begeleiding van het RIAGG te stellen, vielen daardoor niet op vruchtbare bodem.

De klacht dat de school niet de vereiste veiligheid en bescherming aan de leerling heeft geboden, acht de Commissie om bovenstaande redenen dan ook in die zin gegrond, dat begin 1998 ten aanzien van deze leerling om ongegronde redenen het beeld is blijven bestaan dat hij voor problemen zorgde. Dit heeft naar het oordeel van de Commissie het gevoel van veiligheid van de leerling (en daarmee de indruk daarvan van de moeder) onnodig negatief beïnvloed. Dit gevoel is tot op heden blijven bestaan.

De Commissie sluit niet uit, dat het feit dat de moeder geen openlijke erkenning heeft gekregen voor het feit dat aan de problemen rondom haar zoon ook het handelen van de leerkracht zelf ten grondslag heeft gelegen, ertoe heeft bijgedragen dat de daaropvolgende onderwijsgevenden door de moeder met enige achterdocht zijn benaderd. Het is de Commissie gebleken dat met name in de laatste periode sprake was van een zeer slechte verstandhouding tussen de moeder en de school. Ook de moeder draagt naar het oordeel van de Commissie - ondanks het hierboven gegeven oordeel over de gedeeltelijke gegrondheid van de klacht betreffende het bieden van veiligheid - verantwoordelijkheid voor het feit dat die verstandhouding niet beter werd.

Met betrekking tot de voorvallen die de moeder heeft gemeld van de kant van de onderwijsgevenden, die de vertrokken leerkracht opvolgden, waarbij sprake van mishandeling zou zijn en die niet verjaard zijn, merkt de Commissie op dat zij zich geconfronteerd heeft gezien met tegengestelde verklaringen. De Commissie merkt op dat beide partijen hierbij parten speelde dat zij zelf veelal niet ter plekke waren geweest.

Door moeders eerdere ervaring dat de school meende dat er aan het gedrag van haar zoon iets mankeerde, terwijl dat niet door extern onderzoek bevestigd werd, stond zij wellicht tijdens de periode dat de leerling de middenbouw bezocht, niet meer voldoende open voor de mogelijkheid dat het gedrag van haar zoon wel degelijk problematisch was (geworden).

De driftbuien waarvan de directie gewag heeft gemaakt, acht de Commissie aannemelijk en - wat er zij van de oorzaak ervan - op zichzelf reden tot grote zorg. Dat de school ertoe is overgegaan de gedragingen van de leerling nauwlettend te volgen om het ontstaan en verloop van dergelijke gebeurtenissen beter te kunnen begrijpen, acht de Commissie dan ook niet onredelijk. Wel had de school de moeder hiervan vooraf en niet pas gedurende

het schooljaar op de hoogte moeten brengen en ook het maken van een video-opname had niet zonder instemming van moeder mogen plaatsvinden. Het in de schoolgids omschreven zorgsysteem gaat ervan uit dat ouders, door middel van een gesprek met de klassenleerkracht, vooraf betrokken worden bij het zoeken naar oplossingen. Ook sluit de Commissie niet uit dat er in de situatie die er tijdens of na zo'n driftbui ontstaat, wel eens iets gebeurd is dat mogelijk als hardhandig is te omschrijven. Naar het oordeel van de Commissie heeft de moeder de gegrondheid van haar klachtonderdeel dat haar zoon zou zijn mishandeld evenwel niet aannemelijk kunnen maken.

De Commissie heeft geconstateerd dat de meeste voorvallen die de moeder noemt ter illustratie van haar idee dat haar zoon benadeeld, gediscrimineerd en ten onrechte bestraft werd, stammen uit de periode in de onderbouw. Deze voorvallen zijn verjaard. Voorzover de moeder duidt op het besluit van het overblijfbestuur, heeft zij hierover jegens dat bestuur geen klacht geformuleerd. Voor dit besluit draagt de directie van de school geen verantwoordelijkheid.

Van de overige genoemde voorvallen is voor de Commissie de gegrondheid niet vast te stellen omdat hierover de nodige gegevens ontbreken. Op een aantal punten heeft de moeder ter zitting geantwoord dat zij haar indrukken stelde op vermoedens. Voor de formulering van een klacht over zulke ernstige zaken als discriminatie acht de Commissie voorzichtigheid echter geboden en het uiten van vermoedens ontoereikend. Zij onderschrijft het standpunt van de moeder dat uitingen van discriminatoire aard niet alleen verbaal hoeven plaats te vinden, maar heeft er tevens rekening mee te houden dat bij niet-verbaal geuite gedragingen ook meer ruimte is voor twijfel.

Dat bij de directeur sprake is geweest van discriminatie toen in een gesprek tussen hem, de moeder en het bevoegd gezag, het zogenaamde 'witte' karakter van de school ter sprake kwam, acht de Commissie door de moeder onvoldoende aannemelijk gemaakt. Dit klachtonderdeel is mitsdien ongegrond.

Het oordeel van de Commissie

Samenvattend komt de Commissie op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht deels ongegrond, deels gegrond is.

Advies aan het bevoegd gezag

De Commissie adviseert het bevoegd gezag nadrukkelijk met de schoolleiding te overleggen hoe zij met onderzoeksuitslagen omgaat waarbij ouders en leerlingen direct als belanghebbenden betrokken zijn. Ook een resultaat dat kritiek op een onderwijsgevende bevat kan zeer wel - al is het in vertrouwelijkheid - met ouders worden besproken.

Tevens adviseert de Commissie het bevoegd gezag erop toe te zien dat maatregelen die de school neemt in verband met door haar noodzakelijk geachte extra zorg/aandacht voor een bepaalde leerling, altijd voorafgaand aan de uitvoering met de betrokken ouders worden besproken en - waar nodig - voor akkoord voorgelegd.

Ten slotte adviseert de Commissie het bevoegd gezag de moeder zo veel mogelijk te

ondersteunen bij haar pogingen de leerling geplaatst te krijgen op een andere school voor basisonderwijs